

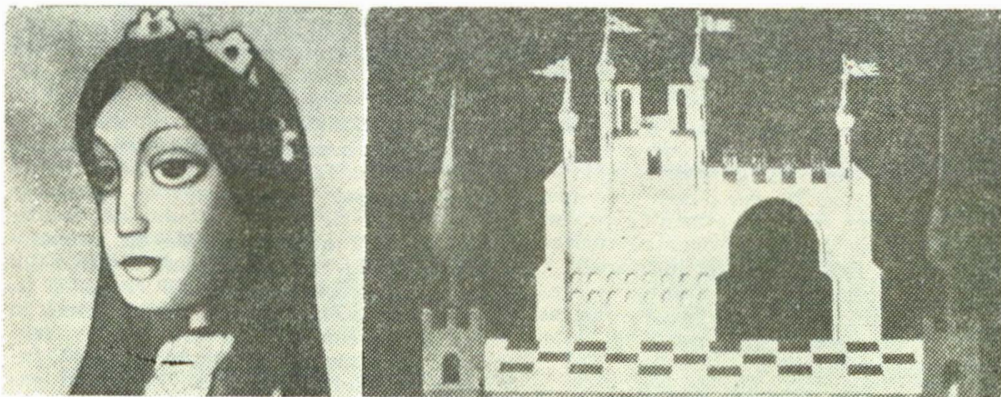
● *Împliniri* *...dar nu numai*

„Săptămîna“ constănțeană, reuniune bienală a teatrelor de animație din țară, aflată la cea de-a IX-a ediție, a fost așteptată, ca de obicei, cu interes. De data aceasta însă, spre regretul nostru, balanța împliniri-neîmpliniri n-a mai înclinat categoric spre primul capitol.

Reușitele artistice au existat, desigur. Am aplaudat, din nou, imaginile scenice ce traduc atât de pregnant atmosfera poetică și semnificațiile basmului eminescian **Făt-Frumos din lacrimă**, spectacol care a pus, încă o dată, în lumină forța creatoare a regizoarei Margareta Niculescu și disponibilitățile colectivului actoricesc al Teatrului „Tândărică”. O împlinire dintre cele mai evidente este **Albă ca zăpada**, în viziunea teatrului din Sibiu. Conceput ca o joacă, spectacolul folosește figurine și elemente de decor miniaturale, gingașe, dar și comice, gândite și pictate de Febus Ștefănescu. Mînuirea

se realizează de sus printr-o singură tijă, sau de jos, pe degete, cu dexteritate profesională, în regia semnată de Kovács Ildikó.

Dintre celelalte producții prezentate la Constanța, unele, fără să fie realizări integrale, s-au distins printr-o trăsătură, printr-o însușire deosebită. Așa **Alb și negru**, reprezentația de pantomimă a teatrului din Sibiu, a impresionat prin seriozitatea studiului, prin valoarea interpretării — Dan Hândoreanu și colegii săi, sub îndrumarea aceleiași Kovács Ildikó. Realizarea Teatrului din Tîrgu Mureș, secția maghiară, **Micul Prinț**, după Antoine de Sainte-Exupéry (adaptarea și regia Antal Pál, scenografia Hállér József) a impus prin ținuta artistică, prin credința cu care realizatorii au slujit mesajul operei literare. Teatrul-gazdă a propus un text inedit — **Vrăjitoarele** de Dimitrie Stelaru —, pus în scenă de Cristian Pepino, avînd-o alături pe scenografa Eugenia Tărășescu-Jianu. Realizarea se bazează pe o mișcare scenică ingenioasă, diversă, pe un cadru ce se me-

Decor și păpuși la „Albă ca zăpada” — Teatrul de păpuși din Sibiu

tamorfozează la vedere, pe mînuirea inspirată din metoda Bunraku și pe creațiile actoriceșii ale recunoscuților profesioniști constănțeni. Pentru desăvîșire în arta insuflării păpușii, memorabilă va rămîne producția teatrului din Tîrgu Mureș, secția română — **Făt-Frumos cel năsos**, după Caragiale, adaptare de Nella Stroescu — regia aparținînd Mariei Mierluț, iar scenografia lui Garda Aladár.

Un interes deosebit și discuții în contradictoriu a stîrnit spectacolul teatrului din Sibiu, **Cazul Pinocchio**. Cele două secții — română și germană —, conlucrînd într-o perfectă armonie sub direcția artistică a regizoarei Kovács Ildikó și beneficiînd de un scenograf ingenios, Dan Frățiciu, încearcă un spectacol-manifest. Se recurge la o singură păpușă de lemn, întreg colectivul jucînd ca actori. Păpușa și păpușarul care a creat-o semnifică omenia, candoarea și puritatea copilăriei, toate celelalte personaje reprezentînd forța negativă, distrugătoare, războinică, într-o dezlănțuire de violență — recunoaștem — tulburătoare. Violența, agresivitatea, pe scenă, vindecă violența și agresivitatea reale, par a spune realizatorii, conform binecunoscutei teorii a teatrului cruzimii. Dar nu cumva — ne întrebăm noi — în cazul acestei producții care se adresează și copiilor, violența naște violență? Și oare n-ar fi fost necesar un surplus de măsură, de bun-gust, pentru a filtra artistic mesajul pe care vor să-l comunice creatorii? Un text al adaptării mai puțin schematic ar fi servit mai bine spectacolului. Așa cum se prezintă, producția sibiană ne dovedește doar că regizarea Kovács Ildikó are idei îndrăznețe, că talentatul scenograf Dan Frățiciu a creat o păpușă cu o magică putere de fascinație, că interpreții sînt excelenți actori cu formație complexă.

Ce ne-ă mai dovedit „Săptămîna” de la Constanța? Că scenografia destinată teatrului de animație se afirmă strălucit prin soluții noi și ingenioase, prin frumusețe și funcționalitate, prin stilizare artistică și mult bun-gust. Dintre admirabilele contribuții scenografice, am remarcat bijuteriile artistice create de Febus Ștefănescu (Sibiu), puntea dintre lumea reală și cea onirică imaginată de Eustatiu Gregorian (Craiova), arta coloristică a Irinei Borovski (Ploiești), păpușa de lemn, concepută și cioplită de Dan Frățiciu (Sibiu), simplitatea cadrului propus de Hállér József, expresivitatea păpușilor lui Garda Aladár (ambii de la Tîrgu Mureș), „steagurile” cu fețe schimbătoare din care Mircea Nicolau compune burguri și lumi (Galați).

Și, ca de obicei, ne-au convîns actorii. Să lăudăm, în primul rînd, întregul colectiv al Teatrului „Tândărică” și trupa

celor două secții, română și germană, ale teatrului din Sibiu. S-o remarcăm, din nou, pe excepționala Aneta Forna-Christu — în trei roluri de primă mărime —, pe Ioana Jora, pe Vasile Hariton și pe ceilalți păpușari ai scenei constănțene. Să subliniem talentul lui Rudolf Moca și al tovarășilor săi, Alexandrina Moldovan, Iuliu Popa și Cornel Iordache de la secția română a teatrului din Tîrgu Mureș. Să subliniem interpretările Mioarei Mocanu, prezența „pe viu” a lui Anghel Enache, mînuirea lui Mihai Păun (toți trei aparțin colectivului gălățean). Să evidențiem aportul actorilor Bakái István și Nagy Katalin din colectivul maghiar al teatrului din Tîrgu Mureș. Să-i amintim pe cei trei actori plurivalenți — Liviu și Mihaela Steciuc, Theodor Gomboș — de la teatrul din Brașov. Să mulțumim excelenților Marcela Fenato, Nicolae Drăghia, ca și mezinei trupei — și a festivalului —, debutanta Crenguța Hariton, pentru contribuția lor la reușita spectacolelor prezentate de teatrul din Ploiești.

Și-atunci, în ce-au constat neîmplinirile? În abateri de la legile care guvernează spectacolul de animație. Invazia pe scenă a păpușarilor în postura de actori. Adesea mișcîndu-se excelent (Sibiu și Brașov), dar de cele mai multe ori prilejuind demonstrații de diletantism (Craiova, Galați). Oricum, contribuînd inutil la **încălcarea spectacolului** și alungînd păpușa la periferia jocului. Devenit doar recuzită sau element de butaforie, acest semn-cheie al teatrului de animație nu mai intră în relație cu animatorul, nici nu mai comunică nimic sălii. Iar dacă trece pe post de recuzită, firesc, arta animației, a mînuirii apare în declin. Se constată, de asemenea, o tendință spre spectacolul baroc, încărcat, înzorzonat (Galați, Craiova), în pofida experienței, care dovedește că teatrul de animație se bizuie în primul rînd pe stilizare și pe esențializare, pentru a ajunge la metaforă și simbol. Cu ani în urmă, consemnam apariția unor spectacole complexe, în care se îmbinau organic și armonios arte diverse și cele mai variate procedee de animație, totul împlinit cu măsură, în slujba comunicării unui mesaj. În reuniunea de la Constanța însă am văzut defilînd și «alcătuiți» hibrizi (Galați, Craiova) în care se amestecă, la întîmplare, toate elementele posibile, care, neadresîndu-se nici unei vîrste, nu satisfac nici o categorie de spectatori (Sibiu).

Nădăjduim totuși că aceste aspecte sînt trecătoare, și că semnele bune vor triumfa.

Sanda DIACONESCU